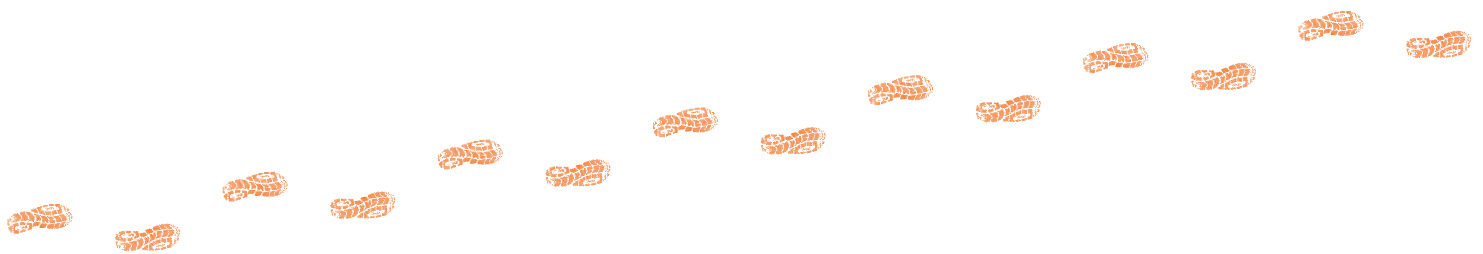

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

**Tag på orientering i
det historiske Køge**

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet:

Du kan hente folderen på Køge Arkiverne, Køge Turistbureau og Køge Bibliotekerne. Denne udgave er til dig, der gerne vil printe teksten ud og læse teksterne undervejs i papirform i stedet for at bruge mobilen. Herunder kan du læse om turen. God fornøjelse!

Hvad er Find vej i Danmark?

"Find vej" er en forenklet udgave af orientering. En skattejagt, der bringer dig rundt til skovens, parkens eller byens seværdigheder.

"Find vej i Køge" er en anderledes tur i det historiske Køge. En skattejagt, hvor gevinsten er sund og sjov motion, historisk indsigt og måske ny viden.

Hensigten er, at få flere ud at orientere og bevæge sig, og at give et anderledes tilbud om indsigt i Køges kulturarv. Folderen kan bruges i skolerne og af familier og turister i fritiden.

Alle materialer kan findes på www.koegearkiv.dk under Find Vej. Hvis du vil se hvor der er andre ture i nærheden af Køge, kan du se mere på www.findveji.dk

Denne folder er udarbejdet af Historieskolen Clio ved Køge Arkiverne: www.koegearkiv.dk & www.historieskolen.dk i samarbejde med Køge Turistbureau, Hjertereforeningens Greve-Solrød-Køge Lokalkomité, samt Køge Orienteringsklub og Dansk Orienterings-Forbund under "Find vej i.dk"-projektet.

Kort kan også downloades og printes direkte fra
Køge Orienteringsklub: www.koegeok.dk
Orienteringsforbundet: www.findveji.dk
Køge Turistbureau: www.visitkoeg.com samt
Køge Arkiverne: www.koegearkiv.dk

Tekst og layout: Lars Kjær, Køge Arkiverne
Fotos: Lars Kjær, Torben Back Sørensen, Preben Schmidt og Colourbox.com
Historiske tekster: Børge Kjeldsen, Historien bag Navnet 1+2
Indtaling af lydfile: Lars Nielsen, Køge Turistbureau
Kort: Kurt Dose, Køge Orienteringsklub
Tryk: Grafiskforum.com

Projektet er udarbejdet i samarbejde med og støttet af Skov og Naturstyrelsen, Danmarks Idræts-Forbund, Friluftsrådet, Dansk Orienterings-Forbund og Køge Kommune.

Friluftsrådet

Sådan gør du

Du skal finde 20 poster og en bonuspost ved hjælp af kortet på den anden side. Ved hver post skal du finde det billede, der passer til stedet. Skriv billedets bogstav ud for postens nummer i skemaet. På den måde kan du eller din turleder kontrollere, at alle har været ved alle de rigtige poster.

Få Historien bag navnet mens du er på tur

Ved hver post kan du få viden om den historie, der skjuler sig bag navnet. Ikonerne herunder viser hvad du kan gøre på stedet:

1. Læs mere på mobilen

Læs mere på www.koegearkiv.dk på din mobil eller computer. Følg link til "Find vej..." fra forsiden. Det kræver at din telefon er sat op til at gå på nettet, og har et fornuftigt abonnement, så det ikke bliver for dyrt.

2. Hør historien på stedet

Hør historien om stedet direkte på mobilen. Du kan også hente historien som mp3-fil og overføre til din mobil eller mp3-afspiller inden du tager hjemmefra. Det sparer både tid og penge. Hent lydfileerne på www.koegearkiv.dk under "Find vej...".

3. Find vej med GPS

GPS er en anderledes og sjov måde at finde vej på. Historieskolen Clio ved Køge Arkiverne har GPS'er som gratis udlånes til turene. GPS-koordinaterne står ud for hver post i folderen og alle poster kan desuden frit downloades fra www.koegearkiv.dk - Se under "Find vej...".

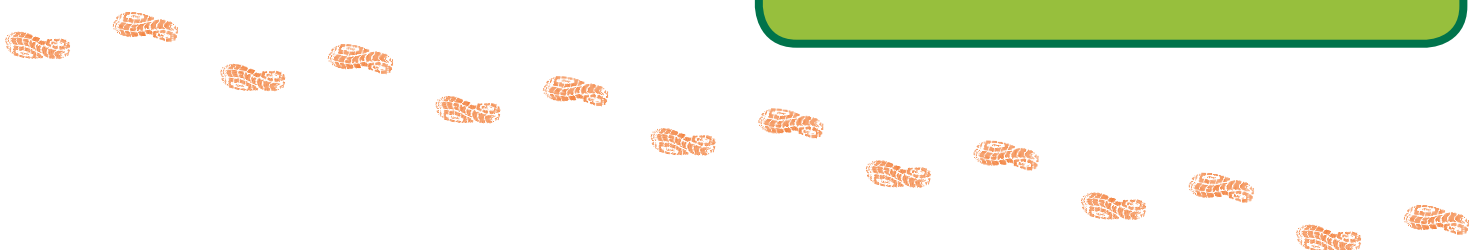
4. Få en sms med historien om gadenavnet

Husk at du også kan få historien om Køges gadenavne, mens du er på farten. Når du er på tur og har fået øjnene op for de skjulte historier, så er dette et tilbud om at komme bag om gadenavnernes historie.

Send en sms med teksten [clio gadenavn] til 1231.
Send f.eks. **clio vestergade** til 1231

Find vej i skolen - lærervejledning:

Du kan bruge turen i idræt, dansk, matematik, tværfaglige forløb og selvfølgelig i historieundervisningen. Hent supplerende oplysninger på koegearkiv.dk under "Find Vej..." samt www.findveji.dk og få ideer til det videre arbejde i klassen.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 1: Manufakturgården - Køge Gobelinerne var en and

Et par opmærksomme læsere fandt i et ugeblad for nyligt, en artikel om Rosenholm Slot i Jylland. I denne artikel var der et fotografi af en væg med et gobelin, og en billedtekst, der angav, at gobelinet skulle være vævet i Køge for over 200 år siden.

Læserne vil gerne vide hvor dette gobelinsvæveri lå, og hvornår.

Jeg må desværre fortælle at man ikke har kunne finde spor af et noget sådant i Køge.

Denne “and” stammer fra Franziska Carlsens bog “Efterretninger om Gammelkjøgegaard og Omegn” fra 1876, hvor hun omtaler Manufakturgården, Torvet 21, som stedet hvor der blev vævet gobeliner, også dem der hænger på Rosenborg slot i København.

Franziska Carlsen har ret i at den store gård har huset et væveri, endda en større virksomhed, efter datidens forhold, men det var noget så jordnært som et sejldugsvæveri, men jeg må også indrømme at det lyder lidt mere romantisk med gobeliner i stedet for sejldug.

Væveriet blev oprettet i 1687 og virkede indtil 1735. I alt leverede væveriet ca. 10.000 ruller sejldug til flåden, og da det var på sit højeste var der ca. 200 personer beskæftiget på selve fabrikken og i omegnen som hjemmearbejde med spinding af hamp.

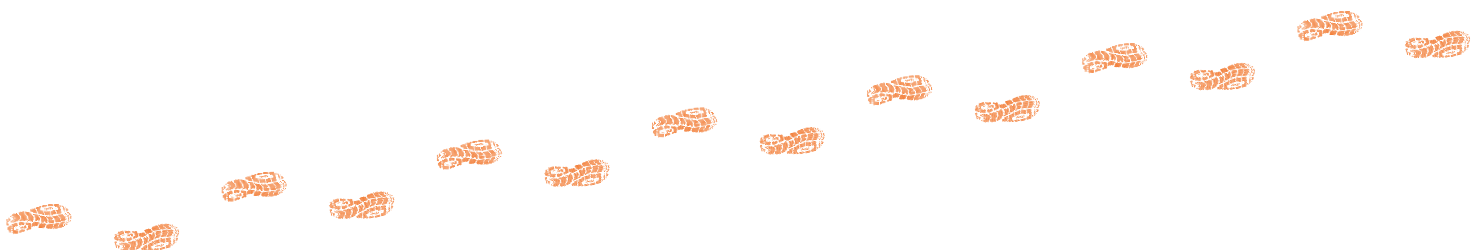
Selve væveriet var beliggende i en sidelænge der lå ned mod Åen. For enden af bygningen lå der en stampemølle hvor sejldugen blev stampet efter vævningen.

Møllen fik sin trækraft fra et møllehjul, der blev drevet af Åens vand. Derefter blev sejldugen lagt til blegning på nabogrunden der på det tidspunkt var ubebygget.

Væveriet havde desuden flere ejendomme der blev anvendt som arbejderboliger, bl.a. Nyportstræde 23-25. Da væveriet lukkede i 1735 var det noget af en katastrofe for en by med ca. 1800 indbyggere.

Det eneste vi nu har tilbage er den smukke bygning Torvet 21, der hedder Manufakturgården, fejlagtigt kaldt Kong Hans Gård.

Kong Hans har ejet en gård nederst i Vestergade, men aldrig Manufakturgården.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 2: Den gamle gård med den hvide dame

Gårdens navn stammer fra Cort Richter, der indtil 1640 ejede 3 små huse, hvor nu Richters Gård ligger. Han var Anne Bartskaers anden mand. Anne og Cort boede på hjørnet af Torvet og Nørregade, der hvor hekseprocessen, "Køge Hus Kors" startede.

Under den store brand i 1633 blev de tre små boliger ildens bytte. Cort Richter solgte grunden og ruinerne til en velhavende handelsmand i 1640, der hed Svend Poulsen. På arealet byggede han den nuværende smukke bygning. Porthammeren har følgende indskrift: "Herren bevare din indgang og udgang fra nu og til evig tid, amen, 1644."

Under den store ulykke, der overgik Køge 1658-60, nemlig den svenske besættelse, lykkedes det Vestergade 16, at komme frelst gennem krigens ragnarok, idet huset blev udset til kvarter for en svensk løjtnant. Svend Poulsen havde en datter, der hed Dorte, og hende faldt den svenske løjtnant pladask for, og de blev senere gift.

Af senere ejere af ejendommen, var bl.a. Jens Mariager, der købte den i 1741. Han var toldforpagter, ølbrygger, brændevinsbrænder og kornhandler, og selvfølgelig havde han også en skænkestue i sidebygningen. Men det var den næste ejer, Anne Marie, salig Thorning, der i 1765 købte gården og indrettede forhusets stueetage til skænkestue og krambod.

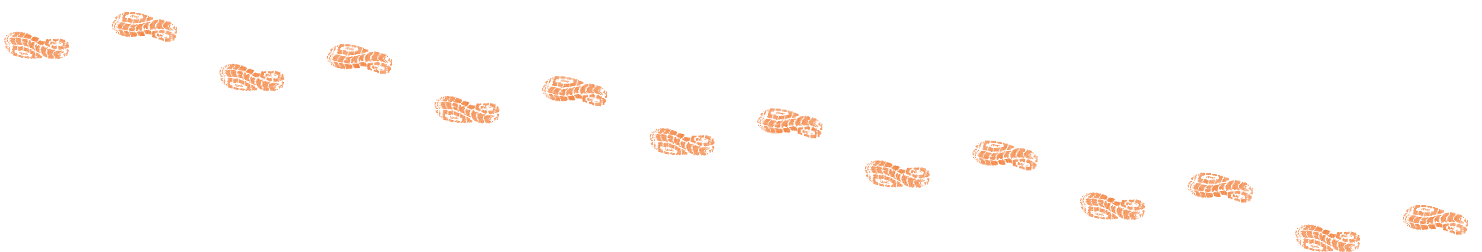
1787 købte Otto Andersen ejendommen og værtshuset, der nu fik navnet "Fedetarmen". Omkring 1840 blev der indrettet dansesal i sidebygningen, som havde de helt store dage når der var markeder. Karlene og pigerne kom til Køge, og så skulle de ned på "Fedetarmen" og danse. Værtshuset blev nedlagt i 1875, og ejendommen havde mange ejere og interessante beboere.

I 1981 købte Gerner Scheffmann ejendommen, og indrettede den til en smuk spiserestaurant, men i 1987 overtog Jane og Thomas Krensler, Richters Gæstgivergård, og nu fremstår den smukt renoveret med nænsom hånd.

Thomas Krensler, som er svensk født, er meget dybdeborende med husets historie, og har bl.a. konstateret, at ihvertfald den vestre del af forhuset, er bygget ovenpå en middelalderkælder. Under en samtale med Thomas Krensler, fortalte han mig, at den gamle gård jævnligt får besøg af "den hvide dame". Thomas krenslers version går ud på, at det er Dorte, der blev gift med sin svenske løjtnant, som er på jagt efter sin kærlighed, og nu, hvor en svensker igen huserer i den gamle gård, opsøger hun stedet i håb om at have fundet ham.

Thomas Krensler fortalte, at "den hvide dame"s tilstedeværelse materialiseres ved, at dørene i huset springer op af sig selv, selv aflåste døre, hvor låsene var blevet udskiftede, når man havde konstanteret de mærkværdige hændelser. Desuden hører man trin og mange andre besynderlige lyde.

Ja, man skal aldrig forsværge noget, men jeg er jo kun en lokalhistoriker, og kan godt lide fakta.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 3: Sct. Gertrudsstræde - Flandersk helgeninde gav strædet navn

Set. Gertrudsstræde, der løber mellem Nyportstræde og Glæisersvej, er også et af de gadenavne, der har ændret sig gennem tiderne.

Strædet har navn efter en flandersk helgeninde der hed Set.Gertrud. Hun blev beskytterinde for de vejfarende, både her og hisset. I Nederlandene, Nordtyskland og i Danmark opstod der Set. Gertruds kapeller. Man vidste at Køge havde et sådant kapel, men i tidens løb er det gået i glemmebogen hvor det lå, men i begyndelsen af dette århundrede kunne man nogenlunde lokalisere det, og i 1913 fik strædet navnet Sct. Gertrudsstræde.

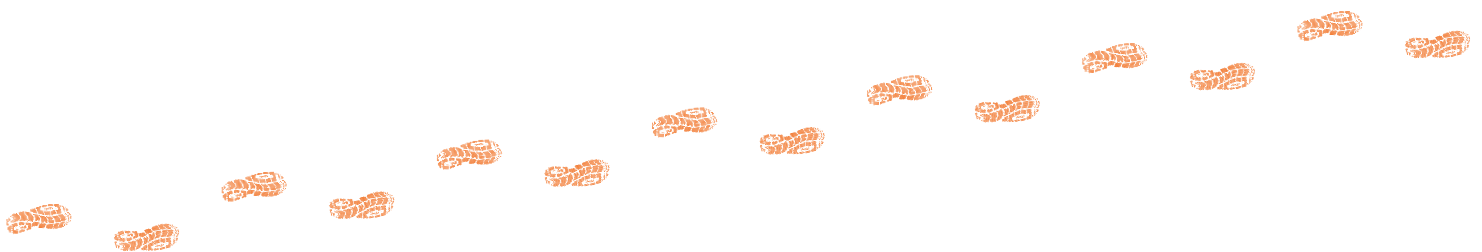
Før den tid hed det sammen med nuværende Rebslagergade, "Rebslagerstræde" i over to hundrede år, efter en reberbane der lå i gaden, men før den tid havde det navnet Hestemøllestrædet efter en hestemølle der lå på hjørnet af Rebslagergade og Sct. Gertrudsstræde.

Set.Gertruds kapel lå hvor det gamle Køge Bryggeri lå, nærmere betegnet med kapellets korbue ud mod Rebslagergade, hvor resten af korbuen endnu ligger under den transformatorbygning der ligger i gaden. Kapellet har været en anelig bygning på 11 gange 35 meter.

Den nævnes første gang 1394, og var da større end Køge Kirke var på daværende tidspunkt. Kapellet blev nedlagt under reformationen, og nedrevet i 1552, hvor materialerne blev anvendt ved opførelsen af Rådhuset.

De første udgravninger af Kapellet startede i 1984, og sluttede i 1991. I selve kapellet fandt man 20 kistegrave, og på kirkegården der omkransede Kapellet, fandt man over dobbelt så mange begravelser, men få af dem var kistebegravelser.

På den store åbne plads i Set.Gertrudsstræde, ud mod Louparken lå indtil 1971, Otto Olsens Gartneri, der havde specialiceret sig i lilliekonvaller. Kommunen købte gartneriet der var på 8000 kvm., og nedlagde det for at lægge det sammen med Louparken.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 4: Lovparken - Parkanlægget der har vokset sig smukt

Lovparken i det centrale Køge blev i 1700-tallet kaldt "Lougraven". Navnet stammer fra det ældgamle ord for vand og park fra en anlagt dam, for eksempel fiskedam.

Grunden til at arealet hedder Lovparken er, at her var der rester af den gamle befæstning med voldgrave fra den svenske besættelse 1658-60, hvor svenskerne omdannede Køge til en veritabel befæstning med 11 bastioner.

Hvis man står i Sct. Gertrudsstræde og ser ud over Lovparken kan man se at netop her lå en af bastionerne, man kan se det på højdeforskellen i arealet, men det ses også fra et gammelt kort over Køge fra den tid.

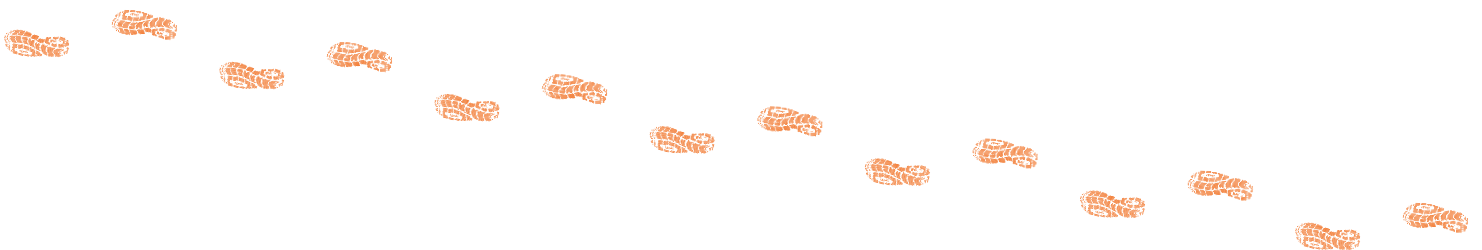
Der var tilbageblevne damme som reminiscenser fra den tid, og flere af dammene, som der var flere af i Køge, blev brugt som spildevandsdamme fra de omkringliggende stræders rendestensvand. Dammen på Lovparken blev først nedlagt i sidste halvdel af forrige århundrede.

Den nuværende Lovpark består af forskellige arealer, den gamle Lovpark er beliggende på begge sider af Sygehusvej. Den blev oprindeligt ejet af Gammelkjøgegaard, tillige med præstegårdsjorden, og her lå der en præstegård, som senere blev købt af læge Thyra Fischer Rasmussen. Efter hendes død købte Ib Junggaard ejendommen for næsen af Køge kommune.

Præstegården brændte imidlertid og kommunen eksproprierede gården, og lod den nedrive. Det tredje areal som nu er inddraget i Lovparken er gartnerjorden, som det kaldes efter et gartneri der lå på et halvandet trd. land stort område, fra Sct Gertrudsstræde mod nord. Det var Otto Olsens liljenkonvalgartneri indtil 1971.

Den gamle del af Lovparken blev i 1902 udlagt som sportsplads, og her holdt atletikforeningen, kriketklubben, boldklubben m.f. til, indtil 1932 da stadion blev bygget. Boldklubbens klubhus var en lille rødmalet træbygning.

Lovparken er blevet brugt til l. maj møder, o.s.v. Under anden verdenskrig blev her afholdt alsangstævner. I dag er Lovparken virkelig ved at udgøre et rigtigt parkanlæg, nu mangler vi bare nogle aktiviteter i det smukke anlæg Lovparken.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 5: Kirkestræde - Strædet med landets ældste daterede bindingsværkshus

Kirkestræde mellem Torvet og Allegade er der vist ingen der er i tvivl om, hvorfra navnet stammer.

Den første del af kirken blev bygget omkring 1300 tallet, men det var kun den første femtedel af kirken.

Men lad os starte med hjørnet af Torvet og Kirkestrædes højre side. Her lå indtil 1913 en gammel bindingsværksbygning, der havde facade mod Torvet. En af de tidlige ejere var borgmester Rasmus Brochmand, hvis søn Jesper Brochmand blev Sjællands biskop i 1639.

I sidebygningen Kirkestræde 2-4, oprettede borgmester Ferslevs døtre en privatskole i 1880, skolen blev nedlagt i 1910. I nr. 10 startede Køge Borger-og Håndværkerforening Køges første tekniske skole i 1847, i ejendommens første sal. I 1856 blev det privatrejede Kjøge Børneasyl startet i stueetagen, og det eksisterer stadig i bedste velgående.

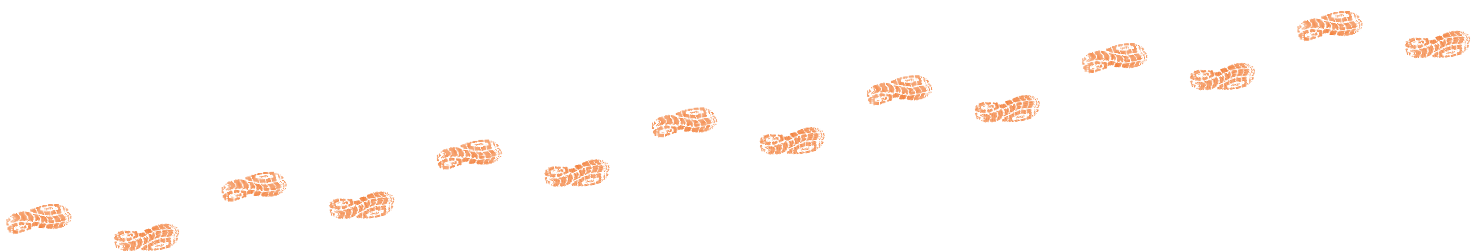
Kirkestræde er vel nok den mest fotograferede og afbillede gade i Køge, og et utal af stædets huse fortjener omtale, men enkelte kan simpelthen ikke forbigås, og her er det bl.a. Smedegården nr. 13, der har været smedegård i 150 år, bygningen må være opført omkring 1550.

Desuden har Kirkestræde Danmarks ældste daterede bindingsværkshus der er opført i 1527. Huset var kun et af flere lejevåninger der lå i og ved "den åbne gård" der lå hvor biblioteket nu ligger. Over indgangsdøren til det lille hus er der en dørøverligger med indskriften "Anna anno domini 1527".

Kirken blev næsten altid bygget på en bys højeste sted, også her i Køge. Førhen gik man op til Kirken, nu går man ned i Kirken, byen er simpelthen i århundreder fyldt op med skidt og skarn.

Det sidste stykke af Kirkestræde fra Katekismusstræde, Laugshusgade, hed indtil 1893 Nosseportstræde (efter tysk Nasepeststrasse) eller det lidt finere navn "Den lukkede Gade".

Ejeren af ejendommen hjørnet af Nørregade, Allegade inddrog i 1640 den sidste del af strædet til køkkenhave, og strædet var lukket indtil 1893, hvor strædet blev genåbnet.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 6: Katekismusgade - Eleverne skulle kunne deres katekismus

Katekismusgade, der løber mellem Kirkestræde og Nørregade, fik først dette navn i begyndelsen af 1800-tallet. Tidligere havde gaden haft flere navne bl.a. Taarngade eller "Strædet bag Kirken".

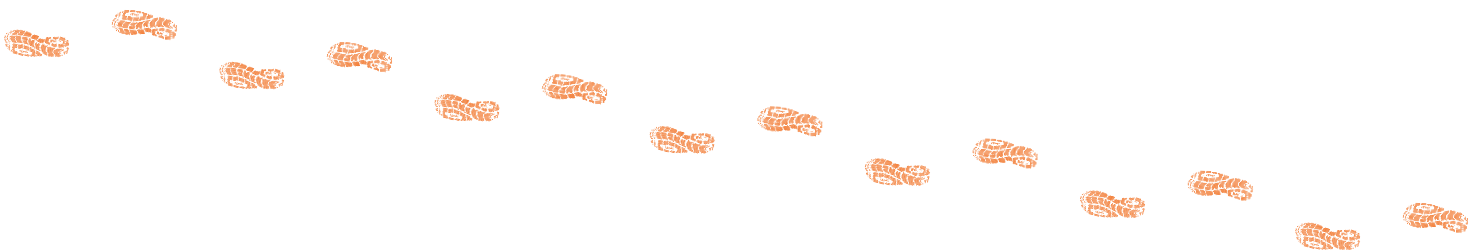
Grunden til at gaden, eller rettere strædet, som det faktisk burde hedde, fik navnet Katekismusstræde, stammer fra Køges første rigtige borgerskole, der blev startet i 1808 og lå lige på hjørnet af Katekismusgade og Nørregade, i den gamle præstegård.

Dengang blev der lagt stor vægt på at eleverne næsten udenad skulle kunne Luthers katekismus, derfor kom gaden til at få navnet Katekismusgade. Skolen startede med 68 elever fra 7 til 17 år, og de blev undervist af 2 lærere, hvoraf den ene var kateket, d.v.s. præstemedhjælper, og den anden var klokker og kordegn.

Den gamle borgerskole blev afløst af det nye "skolepalads" i 1892. En lokal avis skrev "Nu flytter Skolen fra Hytten ind i Borgen". I 1915 blev skolen udvidet med en gymnastiksal, som havde varmbadeanstalt i kælderen, der var egentlig badepligt for eleverne. Badeanstalten blev åbnet for offentligheden i 1922, hvor man kunne få et brusebad for 50 øre og et karbad for 1 krone.

Under anden verdenskrig var skolen besat af den tyske besættelsesmagt i flere omgange, men fra 1943 var de der krigen ud. De opførte 2 træbarakker der lå ud mod Katekismusgade. Ved retsopgøret i 1945 blev barakkerne anvendt til at huse de danske medløbere indtil de fik den endelige dom.

Det er egentlig komisk at tænke på at Brochmands skole husede den tyske besættelsesmagt under den anden verdenskrig, i en bygning som skolens arkitekt Martin Borch, havde dekoreret med 2 store jødestjerner på gavlen der vender ud mod Katekismusgade.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 7: Tøxensvej - Indesluttet mand var byens største velgører

Tøxensvej løber fra Nørregade til Ringvejen på nuværende tidspunkt, men da den blev anlagt omkring århundredeskiftet løb den kun til Sygehusvej, og først i 1929 fik forlængelsen samme navn.

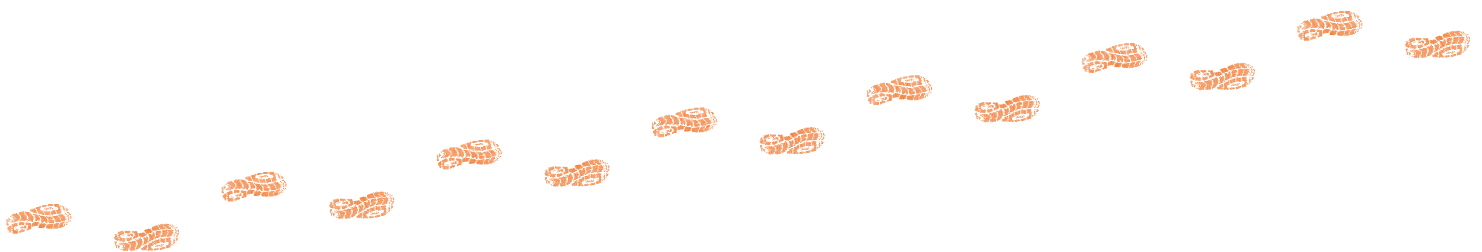
Vejen blev navngivet efter købmand Thomas Tøxen, der blev født i Køge i 1766. Han overtog en stor købmandsgård efter sin far Peter Tøxen der døde i 1793 og efterlod sig 5 børn, Købmandsgården var Brogade 5-7, Oluf I. Jensens gård.

Thomas Tøxen var gift med Cecilia, født Petersdatter, og det var et barnløst ægteskab. Da han afhændede den store købmandsgård til Hans Peter Petersen, flyttede de til Torvet nr. 24 hvor hans kone døde i 1832.

Tøxen førte en ensom og indesluttet tilværelse, og han viste sig sjældent blandt folk, men selvom han var tilbageholdende blev han udnævnt til forligskommissær,

Tøxen og hans kone blev de største velgørere vi har haft i Køge. Bl.a. skænkede de ved en fundats af 16. oktober 1826, 25.000 rdl. til Køge, hvoraf de 15.000 skulle anvendes til en latinskole i Køge. Byen kun havde en borgerskole, så hvis en elev skulle læse videre måtte eleven flytte til Roskilde eller København.

Byens store velgører døde i 1845, og Thomas og Cecilia Tøxen ligger begravet på den søndre side af Køge kirkes kirkegård, hvor gravstedet bliver vedligeholdt af et fond han stiftede til vedligeholdelse af gravstedet. Den skole han skænkede Køge, og som skulle bære hans navn, har nogen mennesker, forhåbentligt ubetænksomt, givet et uvedkommende navn, men for alle gamle elever vil den stadig hedde TØXENS SKOLE.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 8: Quistgaardsvej - Quistgaardsvej til falden soldats ære

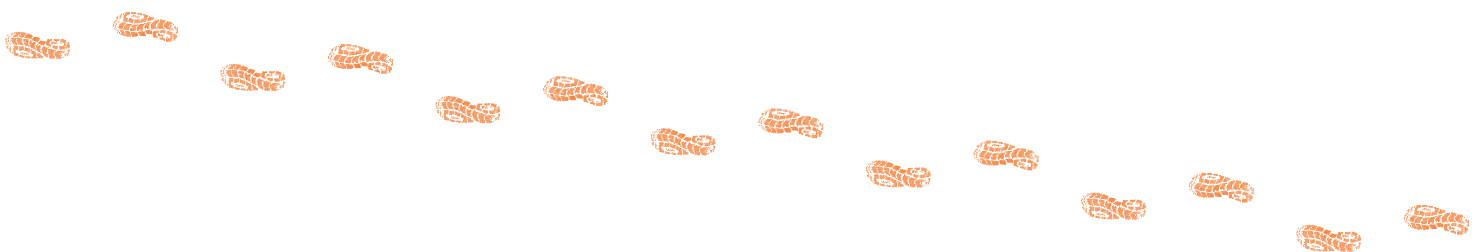
For 187 år siden, nærmere bestemt den 29 august 1807, kl. 11 om formiddagen faldt kaptajn P. C. Quistgaard i Slaget ved Køge.

Englænderne havde i 180 I angrebet Danmark, bombarderet København, og forsøgt at ødelægge den danske flåde, der lå umonteret i Flådens Leje, fordi Danmark holdt sig neutral i krigen mellem Napoleon og England. Alligevel sejlede 54 krigsskibe og 500 transportskibe gennem Øresund den 3 og 4 august 1807, under venskabs maske, kun for at røve eller ødelægge den danske flåde der var Europas næststørste.

Den 16 august landsattes 12.000 mand ved Vedbæk, og nogle dage senere yderligere 21.000 mand i den nordre del af Køge Bugt.

Det eneste forsvar Danmark havde, var Landeværnet, for hele den stående danske hær var placeret i Holsten. Derfor havde de 6.000 veltrænede professionelle engelske soldater, der var sendt mod Landeværnet, gode odds mod de 7.500 dårligt udrustede, utrænede butikssvende og bønderkarle, der i hast var blevet rekrutteret.

Slaget der blev kaldt "Træskoslaget" på grund af styrkens mangelfulde uniformering, fandt sted umiddelbart nord for Køge den 29 august 1807. Under slaget faldt bl.a. kaptajn P.C.Quistgaard netop på det sted hvor vejen mellem Niels Juels Gade og Slagterivej blev anlagt omkring århundredeskiftet, og efter ham fik vejen navnet Quistgaardsvej.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 9: Norske Løve - Norske Løve efter sejrrikt krigsskib

Der er tit nogle der spørger hvorfor den smukke bygning der ligger på hjørnet af Nørregade og Niels Juels-gade hedder Norske Løve.

Bygningen fik navnet efter et af de største orlovsskibe der deltog i slaget i Køge bugt den 1. juli 1677, der blev ledet af admiral Niels Juel, og forøvrigt vundet effektivt.

Orlovskibet Norske Løve havde en besætning på 568 mand, og var armeret med 86 kanoner, og blev ført af viceadmiral Hendrick Span.

Bygningerne til Norske Løve og arealerne har en lang og spændende historie.

Fra 1630 ejedes den daværende gård af borgmester Mads Ravn, (han lod sin datter af første ægteskab ombringe, for at få hendes mødrene arv). Fra den tid hed gården Ravnsborg, indtil 1720.

Under svenskekrigen 1658-1660, lod den svenske major Erik Lyster gården nedrive. I 1720 blev der atter bygget på arealet, selvom de lå udenfor Køge, fra Accisevej/Allegade var der kun marker.

Fra 1742 ejedes gården af stadsmusikant S.J.F. Krebs, der drev smugkro i ejendommen, men efter en ombygning fik han kongelig bevilling til at drive herberg og postgård for postvognene.

Da han døde giftede hans enke sig med apotekersvend Carl Hansen, og deres efterkommere drev Norske Løve indtil 1885, da bevillingen blev inddraget.

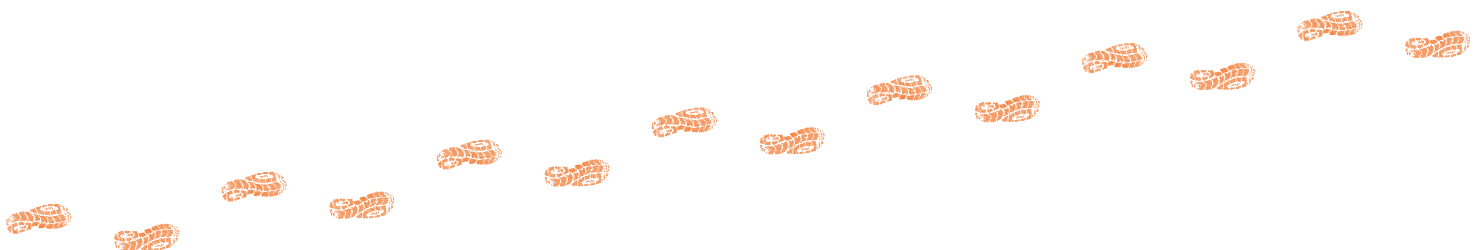
Stedet havde da været i slægtens eje i over 100 år, og været køgensernes foretrukne udflugtsmål, med ejendommens 8 tdr. land jord, og 1 1/4 tdr. land store have, med fiskedamme, musikpavillon og danse estrade.

Vandtårnet blev i 1892 opført i en af fiskedammene.

I Norske Løves have holdt ofte omrejsende forlystelsesparker til, og her var om sommeren ofte musik i haven.

Da Fr. VII's statue blev rejst på Torvet den 4 juni 1869, var der spisning for 800 deltagere i Norske Løve. Og så er graffiti-skriverier åbenbart ikke af ny dato: I et af herbergets vinduer var det at H. C. Andersen indridsede med sin diamantring ordene, "O Gud, O Gud i Kiøge".

I 1860 blev den første telegrafstation i Køge installeret i Norske Løve, det var i stuen til højre. Efter at der havde været lukket for hotel og restaurationsforretning i 39 år startede Hotel Postgården i sidebygningen, ud mod Nørregade i 1924.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 10: Folkeviddet døbte det "Bjerget"

Bjerggade, der nu løber fra Jernbanegade til Niels Juelsgade, hører til de ældre gader i Køge. Det må være middelalderens folkevid der har givet den navnet.

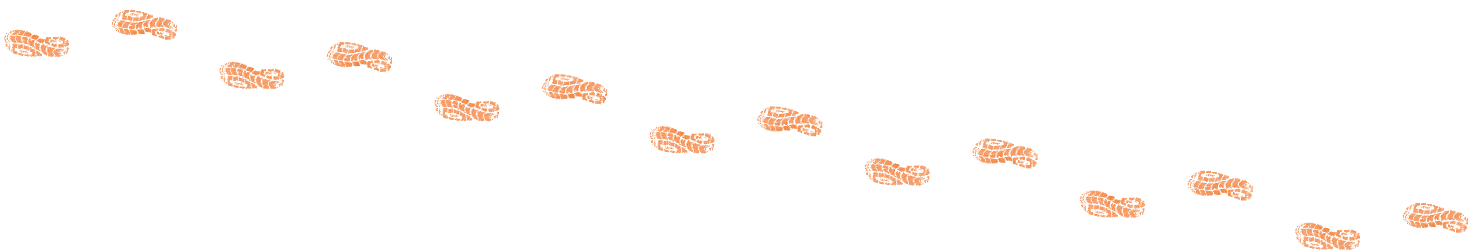
Når man kommer cyklende fra Niels Juelsgade mod jernbanen, kan man svagt mærke at man kører op ad "Bjerget", som er vejens ældste navn.

Den løb oprindelig fra Jernbanegade til Accisevej og var kun bebygget i østre side med nogle få huse, der forsvandt fra 1800 til 1850.

Vejen fra Accisevej mod nord blev anlagt omkring 1890, og fik navnet Elisevej. Det første hus, der blev bygget i 1891, og ligger på hjørnet af Bjerggade og Niels Juelsgade, rummede Byfogedkontoret. Byfogden var politimester og samtidig kongevalgt borgmester, desuden var der dommerkantor. Byfoged kontoret lå tidligere på Torvet nr. 22, hvor restaurant Ritz nu har til huse.

På den vestre side blev der i 1894 opført Good Templars afholdsloge, og på samme side opført tre udlejningsejendomme med ialt 15 lejligheder. På den østre solrige side blev der bygget en stor bygning i 1899, Bjerggade 22, der husede Køges første Museum, og Køges Bibliotek. Elisevejs østre side blev på kort tid bebygget med store velhavervillaer. I 1930erne var trafikken blevet så stor gennem Nørregade og Brogade, at man måtte lede trafikken til Stevns udenom. Derfor blev Elisevej og Bjerggade som på det tidspunkt var en smal sti gennem gartner Jacobsens gartneri, den blev kaldt Kærlighedsstien, slået sammen til en gade.

Samtidig forsvandt Jernbanehotellet der hed Calunda, og Hvidtfeldtsgården opført, og begge gader kom til at hedde Bjerggade.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 11: Opkaldt efter et toldsted

Accisevej går fra Nørregade til Bjerggade, men kan vel bedst kaldes for et stræde, end en vej. Den hed Tværvej fra 1893 til omkring midten af 1950.

Navnet Accisevej fik den på grund af Acciseboden, der lå på Nørregades østre side, og faktisk var Køges yderste hus mod nord, indtil 1847 da det borgerlige velgørenheds selskabs stiftelses ejendom blev opført. Fra Acciseboden og ud til Norske Løve var der kun marker.

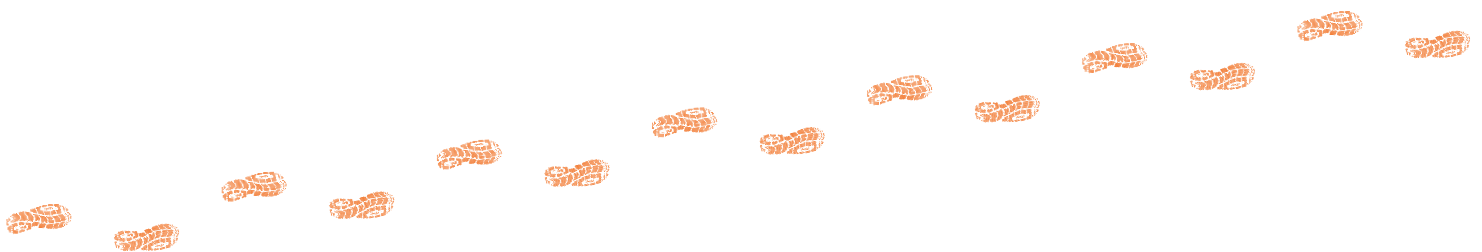
Acciseboden var et lille bindingsværkshus hvis tag gik helt ud over fortovet, båret af to solide pæle. Det lå hvor der nu ligger en frugt og grøntforretning. Det blev revet ned i 1946, for at give plads til en tricotageforretning, som ligeledes blev kaldt for Acciseboden.

En Accisebod er et toldsted, og denne form for told eller skat blev indført i slutningen af 1400-tallet. Køge havde tre Acciseboder, ved Broport, ved Vesterport, og et ved Nørreport, her skulle al indgående trafik standse for at betale accise på alt hvad der blev ført ind i byen, Kød, Fjerkræ, Smør, Brænde, Tørv, Hø, m.v. Accisen blev først afskaffet i 1851.

Vejen som oprindeligt kun var en sti, havde ikke noget navn før "Foreningen af 2 April 1876" opførte stiftelsen "Niels Hansens Minde" i 1893.

Kirkebetjent Niels Hansen, var stifteren af "Foreningen af 2 april 1876", som var en sygekasse, forløberen for Køge Sygekasse, han var formand for sygekassen i mange år.

Sygekassen havde en underafdeling som var en begravelseskasse, og denne havde et byggefond der byggede Niels Hansens Minde. Sygekassen kom ind under kommunalt regie i 1973, men forinden havde kommunen overtaget stiftelsen, som er blevet totalrenoveret i år for 6,6 mill.kr., og de tretten lejligheder fremtræder nu som ønskeboligheder, med al tænkeligt komfort, hvad lejlighederne sandelig også trængte til.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 12: Køge Huskors - En uhyggelig periode i Køges historie

Køge Huskors er blevet beskrevet mange gange, men alligevel bliver jeg stadig spurgt om denne mørke og uhyggelige periode i Køges lange historie.

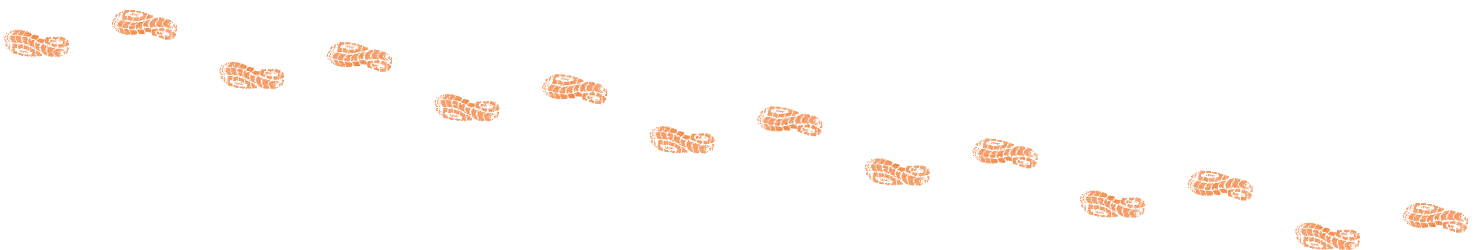
På hjørnet af Torvet og Nørregade boede i 1600-tallet en kræmmer der hed Hans Bartskjær. Familien havde en plejesøn, der var 11 år da det hele startede. Han led åbenbart af apopleksi, og dengang kunne hans anfald kun betyde, at drengen var besat af djævelen.

Hans Bartskjærs kone, der hed Anne, har åbenbart været en trættekær kone, og en dag kom hun i skænderi med en anden kone, der hed Johanne Thomses, der boede i Bygaardstræde (hvor Rådhusarkaden nu ligger). Skænderiet fandt sted sidst i november 1611, og samtidig var en kone fra Egøje, Boels Peders og hendes datter, anklaget for trolddom. De havde under forhørene nævnt Johanne Thomses, som deres medskyldige, og da der i lang tid havde foregået uforklarlige ting i Hans Bartskjærs gård, blev Johanne Thomses også anklaget heri. De uforklarlige hændelser hos Hans Bartskjær, var først og fremmest plejesønnens apopleksiske anfald, og desuden havde Hans Bartskjær tit om natten, så ondt i ryggen, som om der lå en kornsæk på hans ryg. I det hele taget alt, hvad der skete af ulykker, skyldtes Johanne Thomses.

Dommen over Johanne Thomses faldt den 24 august 1612, men først havde hun under "pinligt" forhør angivet 4 andre kvinder, Valborg Bødgers, Maren i Ringsbjerg, Mette Banghørs og Kirsten Lauritzdatter, der også blev dømt for at have tisset i døbefonden i Kirken, for at blive kureret for en medfødt hofteskade. Den 11. september blev Johanne og Kirsten brændt på galgebakken, der lå lidt nord for Norske Løve, der dengang hed Ravensborg.

Sagen mod Mette Banghørs begyndte 16. oktober 1612, og en af de alvorlige anklager mod hende var, at under et af de "pinlige" forhør indrømmede hun, at have haft samleje med djævelen, ved Ellebækken, der løber gennem den lille skov, hvor Skovparken nu ligger. Bækken blev i mange år kun kaldt for Mette Banghørs bæk. Også Mette Banghørs indrømmede endvidere navnene på hendes "medskyldige", og hekseprocessen rullede således videre efter dommen over Mette Banghørs, der lød på brænding på bålet, og det fandt sted i december 1612.

Hekseforfølgelserne syntes ingen ende at have, og først i 1615 standsede de endelig, men da havde 14 uskyldige kvinder lidt døden på bålet.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 13: Svogers Gård, Torvet 3 - Navn efter en ægte byoriginal

Svogers Gård i Køge har fået navn efter en tidligere ejers øge - eller kælenavn. Hans rigtige navn var Henrik Rasmussen, født i 1827. Han arvede Torvet 3, efter sin far der var farver, og gik under navnet "Sværteras".

Gården der ligger ved siden af Rådhuset, var dengang en gammel bindingsværksbygning fra omkring 1600tallet, den blev drevet som landbrug og med hvad dertil hører.

Desuden var Henrik Rasmussen vognmand, og han var inkarneret ungarl, han passede sin gård og sin vognmandsforretning omhyggeligt, han var forøvrigt tillige rangermand på jernbanen, hvor man rangerede med heste.

Henrik holdt sig selv indtil han blev 54 år, da skete der en fuldstændig omvæltning i ungarlens liv, hvor han blev inviteret til en privat fest hvor der blev serveret rigelig fra puncebowlen. Pludselig fik Henrik lyst til at delagtiggøre festdeltagerne med at synge en masse afdet utal af gamle sange han var mester i, han edsagede sangene med en komisk mimik. Han havde ingen overtænder og kunne for eksempel svøbe sin lange tunge om sin lange næse under sangen eller fortællingerne som han også var mester i.

Han blev festens absolutte midtpunkt, og en af festens mandlige deltagere syntes at det var synd at Henrik ingen kone havde, så han tilbød ham at han måtte få hans dødfødte søster, og det syntes Henrik at det en glimrende ide, for så havde han ihvertfald en svoger.

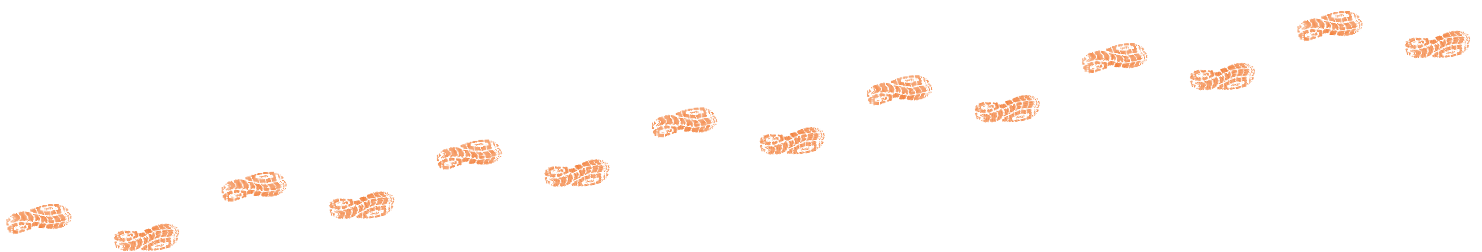
Denne aften blevet afgørende vendepunkt i Henriks liv, han sagde selv at denne aften kom "desperationen" over ham.

Fra den aften når gaslyset blev tændt ovre på Hotel Prinsen, hvor Rokkjærs kjoleforretning nu ligger, blev Henrik draget mod lyset, hvor han omgående fik plads ved stambordet, hvor byens spøgefugle holdt til. Her viste Henrik sine selvkomponerede sketcher, og sang sine sange fra det righoldige væld af skillingsviser, til stor morskab for tilhørerne, men Henrik tog selv sin kunst meget alvorligt.

Henrik drak svogerskål med både stamgæster og tilrejsende, blandt andet med størstedelen af Danmarks handelsrejsende, der på den tid overnattede i de besøgende byer. Alle der havde glæde af hans "kunst" drak han svogerskål med.

Alle hans medsvogre fik et fotografi af Svoger, med et nummer der viste deres plads i svogerrækken.

Da Svoger døde i 1898 havde han omkring 1000 medsvogre. Han var enebarn, så sagfører Alfred Sørensen, der var hans eksekutor arvede den store gård som han lod nedrive og byggede i stedet den store murstensbygning i 1906, hvis facade blev prydet med ordene "Svogers Gaard 1906"

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 14: Apoteket

Fra blandet butik til moderne apotek

Indtil 1646 havde Køge ikke noget Apotek, men blev af og til besøgt af omrejsende kvaksalvere, der solgte universalmedicin og universalsalve.

Sygdomme og pest hærgede i det 16. århundrede. I årene 1629-30 døde i Køge 303 personer, og i 1637 døde der 550 personer ud af et indbyggertal på ca. 3.000 personer. Så Køge havde virkelig brug for et apotek.

I 1646 fik Jørgen Berentsen kongelig bevilling til at oprette et Apotek i Køge. Han lejede sig ind i Brogade 12, hvor han startede. På den tid skulle man ikke have nogen eksamen for at være apoteker, man skulle blot aflægge ed til byens borgmester.

Der fandt 2 årlige visitationer af apoteket og varelageret sted, og en opgørelse af varelageret, som endnu findes, viste, at lageret bl.a. bestod af urter, blade, rødder og frugter. Det blev brugt ved fremstillingen af mediciner og miksturer. Derudover kunne man købe "Harespring", Hjortens hjertebein, ulvelever, og desuden førtes menneskefedt, menneskehud og menneskekranium. De sidste tre produkter blev leveret af skarpretteren. Desuden havde apotekeren tilladelse til at fremstille og sælge brændevin, og alle andre former for stærke spirituøse drikke.

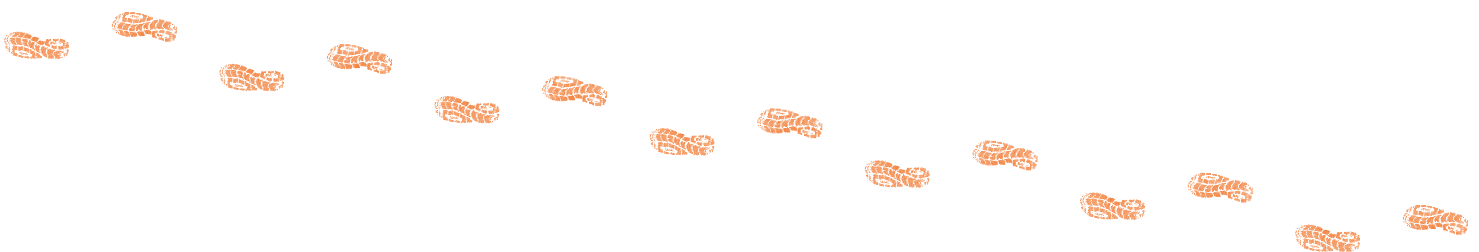
Jørgen Berentsen kom ud af den svenske besættelse i 1658-60, som en holden mand, selvom mange af Køges indbyggere var ruinerede, så i 1665 købte han ejendommen, Brogade 1, hvor det nuværende apotek ligger.

Jørgen Berentsen døde i 1682, og nu fulgte en række apotekere, som hver har en historie der kunne fortælles. I 1719 fik Køge en apoteker der hed Erik Christian Hervig, og nogle måneder efter kom der et kongeligt dekret, der bestemte, at selvom byens andre byporte blev holdt lukkede om natten, skulle Broport holdes åben for at folk fra Vallø og Stevns kunne få mulighed til at hente medicin om natten.

Nu springer vi frem til 1861, hvor cand. pharm. Lauritz Alfred Andresen, som senere blev gift med apotekers datter, købte apoteket og begyndte en modernisering af dets indre, men han fortsatte desværre med en vandalisering af det ydre. I 1866 stod den skæmmede ejendom tilbage.

Som et kuriosum kan jeg fortælle, at man ved århundredeskiftet skulle købe benzin, til den stigende bilisme på apoteket. Blodsugende igler kunne man selvfølgelig også købe, ja til langt ind i dette århundrede.

I 1910 købte Niels Aabling Thomsen Køge Apotek, og han blev den første af familien Aabling Thomsen, som nu har haft apoteket i slægtens eje i tre generationer. Hans søn Ernst Aabling Thomsen overtog det i 1930, og tredje generation Hans Henrik Aabling Thomsen fik bevilling i 1952.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 15: Grisegården - eller hos "Gøjen"

Når de ældre køgensere taler om "Grisegården", tænker de fleste nok på det gamle værtshus, der lå i den smukke gamle købmandsgård, Brogade 5-7.

Så denne gang vil jeg kun fortælle om værtshuset, for selve Oluf I. Jensens gård, som den også kaldes, har i sig selv en fantastisk historie, som jeg vil vende tilbage til.

Som alle andre købmandsgårde har denne også fra tidernes morgen haft et værtshus.

Men huset, hvor restaurant Marco Polo nu ligger, er opført ca. 1870. Den første værtshusholder i den ny-opførte bygning hed AJJørgensen. Han solgte værtshuset i 1908 til Jens og Lisbeth Jensen, og da Jens Jensen døde i 1932, drev Lisbeth Jensen forretningen videre indtil 1948, hvor Christian Jørgensen overtog den.

Slagterierne og selvfølgelig også Køge Andels Svinslagteri, opfordrede leverandørerne til at levere en mere ensartet vare, så derfor besluttede Tureby-Køge og Omegns Landboforening at oprette et svinesalg for at højne kvaliteten.

Det første svinesalg havde til huse i c.F.Petersens gård, Torvet 19. Det startede i 1923, men i begyndelsen af trediverne blev grisesalget flyttet til Brogade 5-7.

Her udspillede der hver onsdag et rigt folkeliv, ihvertfald om morgenen, når grisehandlere ankom fra store dele af Sjælland.

Grisenes tremmebure blev anbragt under den store åbne lade i gården, og så foregik handelen med at syne pattegrisene, at diskutere og med at "prutte" om prisen. Så afsluttedes handelen med håndslag, og pattegrisenes tremmekasser blev placeret på grisehandlerens halv-tons Ford-vogne.

Derpå skulle grisehandlerne ind hos "Gøjen", alias Christian Jørgensen, for at få ostemad og kaffe, og d. v.s. "små sorte", og så kom spillekortene frem.

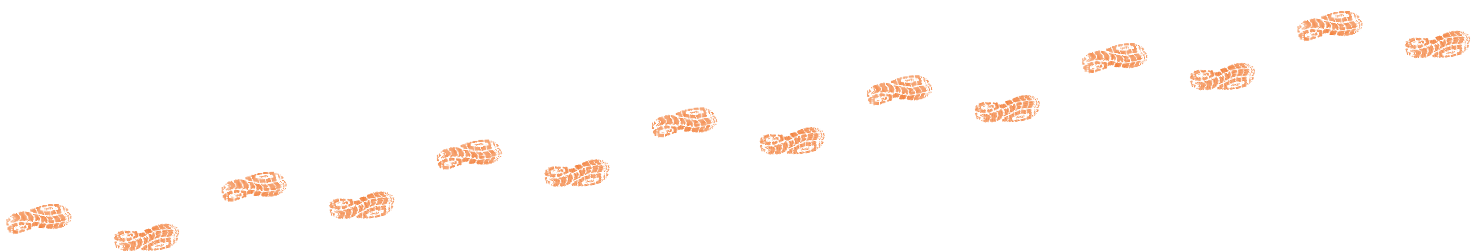
Selve værtshuset var noget helt specielt. Det havde ikke mange borde og stole, der lignede hinanden, der var lidt af hvert, og bordene havde selvfølgelig voksdug på, rigt arret af tabte cigaretter.

Christian Jørgensen var en dejlig, festlig type med en stor krum næse, deraf kælenavnet "Gøjen". Hans overmund gik han med i lommen, den blev kun brugt ved højtidelige lejligheder.

Christian døde i 1965, og enken Karen Jørgensen drev værtshuset videre indtil 1987, da forretningen lukkede, og dermed forsvandt et nostalgisk værtshus.

Forretningen og huset blev totalrenoveret, og blev indrettet til en førsteklasses spiserestaurant, først under navnet "Christiansminde", og sidst som "Marco Polo".

Men der er mange der savner deres andet hjem hos "Gøjen".

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 16: Fennediget

Sprogforskerne er uenige om navnet

Den vej der løber fra Brogade til Bag Haverne, har pludselig givet mig hovedpine.

Jeg har altid troet at “Ordbog over det danske Sprog” fra 1922, havde ret. I artiklen står der på side 902 at: en Fenne er et enggrøftet Engstykke” d.v.s. en indhegnet græsmark. Ordforklaringen sluttet med at oplyse at “Strædet Fennediget i Kjøge, er en inddiget Fenne, eller Mosestrækning langs Aaen.”

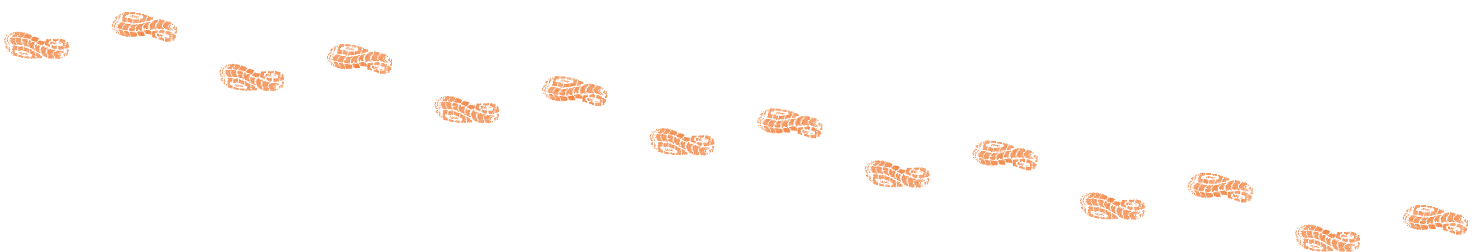
Men så finder jeg en forklaring fra een af vore mest kendte sprogforskere, lektor ved Københavns universitet for navneforskning, Bent Jørgensen, som så sent som i 1985 skriver: “Den mest nærliggende mulighed er, at forklare navnet som opkaldt efter den italienske bystat og handelstat, Venedig, der i 1400-og 1500 taBet har danske former som Fenedia, Fenedi, øjensynlig med tryk på sidste stavelse”, så hvad skal man så tro.

Fennediget var indtil 1940, da Sønderkøge blev fusioneret med Køge, Køge bys sydligste gade. Den havde diverse små husbebyggelser, men desuden havde den på søndre side, bebyggelsen Steens Boder. Der lå også et temmeligt stort garveri F.A. Langs Garveri, fra midten af 1800 tallet.

På hjørnet af Fennediget og Bag Haverne lå der fra 1864 et epedemisygehus, der virkede som sådant indtil 1902, da sygehuset på Glæisers Vænge blev indviet. Bygningen blev nedrevet i 1964 for at give plads til nogle enkelte parkeringspladser.

På Fennediget lå forøvrigt Køges første rokklub. Den startede i 1891 i pottemager Jørgensens have Fennediget 8-12, hvor rokklubben havde et ganske lille klubhus.

Til slut bliver vi nødt til at indrømme at navnet Fændediget er bogstaveret forkert, uanset hvem af de kloge, der har ret, staves det Fennediget.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 17: Høllingers Bro

Høllingers Bro fik navn efter en bypersonlighed

Høllingers Bro, der ligger for enden af Åvænget og løber over til Bag Haverne fik navn efter et byrådsmedlem der hed Johannes Høllinger.

Han var født i 1904 hvor hans forældre Anna og Jens Rasmussen Stage boede på Egøjevej 27. Jens Stage var tidligere skibsfører, og var fra 1930 til 1940 sognefoged i Køge landdistrikt.

Sønnen Johannes blev ansat i toldtaten, hvor han efterhånden avancerede indtil han i 1943 blev udnævnt til bogholder i departementet for told og forbrugsafgifter, for til slut i 1955 at blive toldforvalter, samt vejer og måler i Fakse.

Johannes Rasmussen Stage blev forlovet med en ung pige der hed Høllinger til efternavn. Desværre døde hans forlovede og Johannes fik af hendes forældre lov til at tage navnet Høllinger.

Først som 31 årig blev han gift med Gudrun, født Petersen og de bosatte sig på Grundtvigsvej 5. Han blev tidligt interesseret i politik, og i 1939 blev han indvalgt i sognerådet, efter bankdirektør Fougner der udtrådte. Høllinger var som suppleant i den radikale gruppe selvskreven til pladsen, og han deltog i forhandlingerne med Køge byråd angående landdistriktets indlemmelse i Køge kommune, der fandt sted den 1. april 1940, hvorved han blev medlem af Køge byråd.

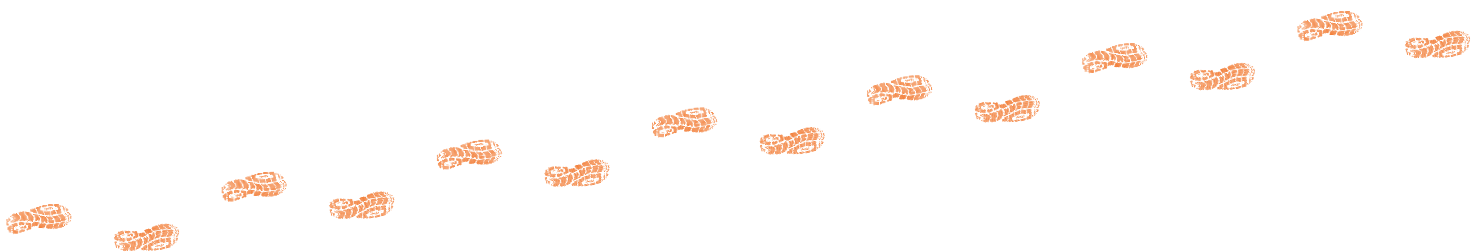
Høllinger var jo ansat i tolddepartementet i København, og rejste hver dag med toget til København. Han var et yderst præcist menneske, og man kunne stille sit ur efter ham når man mødte ham, fra hjemmet på Grundtvigsvej, over Køge bro, gennem Brogade og Nørregade, ned ad Jernbanegade til stationen. Han var altid ulasteligt påklædt, med hvide gamascher, lys støvfrakke, lyse ruskindshandsker, butterfly, blød hat, en pibe i munden og en morgenavis i frakkelommen.

Høllinger var en mand med ordet i sin magt og en hurtig replik. En dreven og veltalende debattør, der ikke var bange for modvind fra socialdemokratiets side der havde flertallet i byrådet. Mange af hans replikker lever endnu, han sagde engang at ægteskabet var som et par stykker smørrebrød der var klasket sammen. Man kunne ikke få fat i pålægget uden at man også måtte spise brødet.

Ved et byrådsmøde i august 1940 anmodede branddirektør Tramsen om en adgangssti til åen fra Fennediget/ Bag Haverne, for at skaffe vand til eventuelle brande.

Høllinger spurgte umiddelbart efter om man ikke samtidig kunne undersøge hvad en gangbro over åen ville koste. Høllinger havde regnet ud at hvis der kom sådan en gangbro ville han spare 2 gange 5 minutter hver dag til og fra toget.

Spørgsmålet om gangbroen kom frem i byrådet flere gange, men endelig i 1942 blev det vedtaget i forbindelse med en større kloakering, hvor man blandt andet skulle have en kloakledning mellem Køge og Sønderkøge. Man besluttede at føre den over åen, da statsbanerne nægtede at lade den føre langs med jernbanebroen.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Når man skulle føre den over åen kunne man ligeså godt lægge en plankebro over kloakrøret, og endelig i 1943 fik Høllinger sin bro. Den fik selvfølgelig omgående navnet "Høllingers Bro", så ved et byrådsmøde den 1 august 1944 blev det vedtaget at broen for fremtiden skulle have navnet „Avængebroen” (for hvorfor skulle en mand der sad i oppositionen have en bro opkaldt efter sig ?), men det er der vist ingen der husker, for den vil altid hedde "Høllingers Bro".

Da Høllinger blev toldforvalter i Fakse trådte han ud af byrådet, og Køge blev en markant personlighed fattigere.

Høllinger døde den 29. maj 1958, men vi har heldigvis stadig hans bro.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 18: Historien bag navnet: Strandvejen

Strandvejen - Den særprægede vej

Strandvejen i Køge har ikke altid haft dette navn, for indtil 1921 hed den Storeheddingvejen. Men da det er Køges udfaldsvej mod Stevns, fik den navnet, Strandvejen.

Det har nu altid været en særpræget vej og den er det stadig. I 1918 købte Køge kommune Søndre lyng af Gammelkøgegaard, det er det areal der strækker sig fra Strandvejen til Havnen/Stranden.

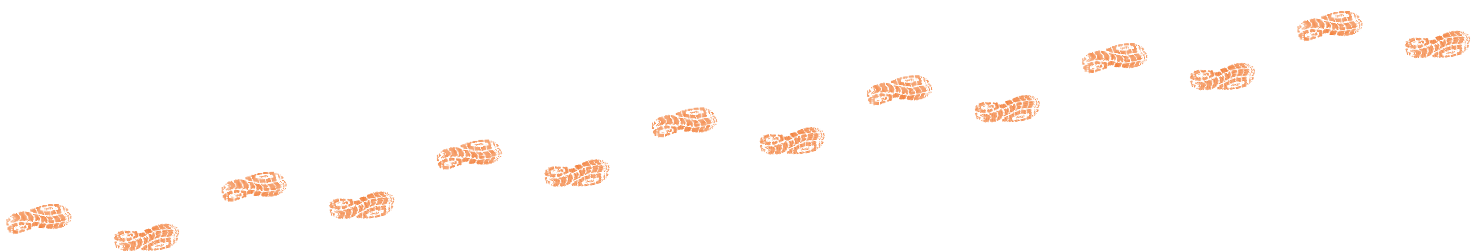
Samme år startedes byggeforeningen der byggede de 8 dobbelt huse der ligger på Strandvejen mod øst. Fra 1918 til 1940 skilte Strandvejen Køge kommune fra Køge landdistrikt, kaldet Sønderkøge, så beboerne mod øst boede i Køge, og beboerne mod vest i Sønderkøge.

Det ville sige at hvis beboerne mod syd skulle på hospitalet, skulle de indlægges i Fakse, hvorimod dem der boede på Strandvejens nordre side, skulle indlægges på Køge Sygehus.

Som så mange andre veje i Køge havde Strandvejen tidligere sine egne forretninger, der var 3 købmandsforretninger, 3 ismejerier, 2 herrefrisører, 2 damefrisører, desuden cykelforretning, bageri, skomager, tobaksforretning og Schous sæbehus. Desuden lå der i det lille stykke skov mod øst "Kaffehuset" og "Pavillonen", de blev begge opført i 1921.

Da Toldbodvej blev åbnet for trafik i 1947, blev det for udenbys trafikanter svært at finde de forskellige numre på Strandvejen, for Toldbodvej munder ud midt i Strandvejens husnumre. Helt galt blev det da jernbanebommene på Strandvejen blev nedlagte og erstattet med stationære bomme der standsede al bilende trafik. Vi der bor på Strandvejen møder ofte bilister der holder ved bommene på vestre side, som spørger hvor resten af Strandvejen er blevet af, vejen starter jo helt oppe ved Køge bro.

Trafiktællingen fra 1992 fortæller at Strandvejen er kommunens mest trafikerede vej med 6900 biler i døgnet, hvoraf en stor del er tung trafik. Senest har de trafiklys, der er opsat ved vejens udmunding i Søndre Viaduktvej afskaffet de endeløse bilkøer.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 19: Blegdammen - Fra kærlighedssti til trafikåre

Blegdammen, der ligger mellem Ringstedvej og Søndre Alle, er i dag en af Køges stærkt trafikerede veje, fordi den tager den tunge trafik fra Midtsjælland, som næsten føres til bymidten.

Derfor har det været nødvendigt at Køge Bro blev udvidet, og det skarpe hjørne mod Fændediget blev rettet lidt ud så der ikke mere skulle være en flaskehals der. Den sidste udvidelse af Køge Bro, der er bygget i 1802, skete i 1936, hvor den blev udvidet med 3 meter mod øst.

Blegdammen fik sit navn efter det engen bl.a. blev anvendt til, nemlig at byens borgere her kunne få bleget tøjet, hvoraf meget var vævet hør, og navnet Damm betyder et større fæled.

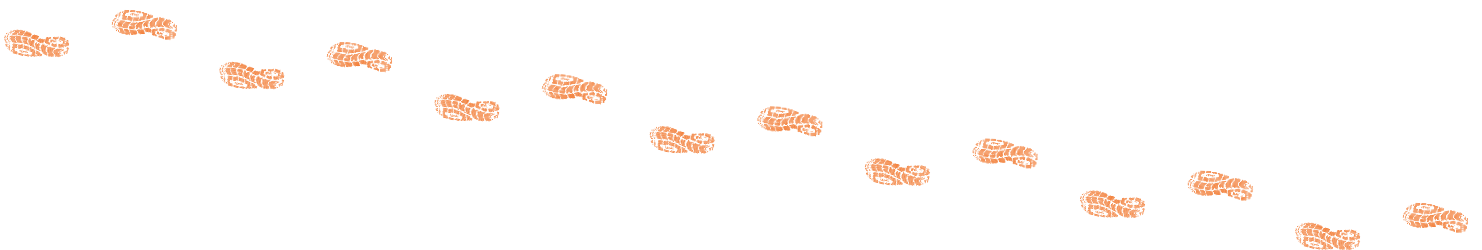
Nærmest Søndre Alle lå et gammelt stråtækt bindingsværkshus, hvor blegefolkene, der havde opsyn med tøjet, boede. De sidste beboere i Blegehuset blev kaldt Blegemarie og Blegehans, og han var forøvrigt bådebygger, og havde sin lille byggeplads på Blegdammen.

Før Blegdammen blev taget i anvendelse, havde Køge en blegeplads, der lå i Vestergade, vest for Klosterkirkegården. Indtil 1940 lå Blegdammen ikke indenfor bygrænsen, men i Køge Landsogn, som i 1940 blev indlemmet i Køge kommune.

Blegdammen og Blegdamsvænget ejedes af Gammelkøgegaard, som anvendte arealet til hødræt. Det 11 tdr. land store Blegdamsvænge blev i 1937 solgt til et lokalt konsortium, der udstykkede det til villagrunde.

Indtil da fremstod Blegdamstien som en charmerende, idyllisk spadseresti der mandede ud ved Gammelkøgegaards park, der var en rigtig "kærlighedssti".

I 1944 blev der bygget et kuppelformet beskyttelsesrum, omtrent hvor det gamle Blegehus lå. For at lette tilkørslen til havneterrænet, blev Blegdammen som vi kender den i dag anlagt i 1956, hvor den munder ud i Søndre Alle, på begge sider af det bevoksede beskyttelsesrum. Indtil først i 1700tallet lå nede ved Peder Karls Bro, faktisk hvor Blegdammen 46 er, en vandmølle der fik vand fra en sidegren af Køge Å.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Post 20: Frederik VII statue - Statuen på Torvet - et mødested

En »historien bag navnet« fan har bedt mig fortælle om statuen på Torvet i Køge.

Ved Fr. VII's undertegnelse af grundloven af 5 juni 1849, fik Danmark for første gang folkestyre. Glæden over grundloven, bevirkede at man hvert år afholdt grundlovsfester, og for Køges vedkommende, i Billesborgskoven.

Ved festen i 1866 foreslog gårdejer Jørgen Olsen, Vollerslev, at man burde rejse et minde for grundlovens giver. Der blev nedsat en komite af kendte personer fra Køge og Østsjælland, formand var prokurator Rit-zau, Køge og næstformand var lokalhistorikeren, lærer Anders Petersen, Vallø.

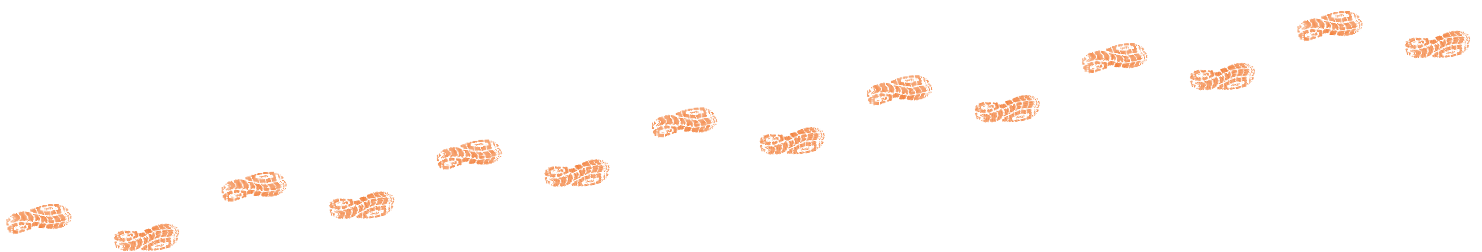
Man henvendte sig til billedhugger Bissen, og forespurgte om man kunne få et mindesmærke som det de havde i Odense. Bissen angav summen til mindst 5000 rd. (ca. 10.000 kr.), et meget stort beløb på den tid.

Og Bissen tilføjede: "Det kunne ikke falde mig ind, at den gode Stad Kjøge tænker paa at rejse en hel Statue af Frederik den syvende, og jeg tillader mig ogsaa indtil videre at betvivle det, efter at man har faaet prisen at vide".

Denne nedværdigende svada, bevirkede at store og små bidrag strømmede ind, og det lykkedes, så statuen kunne afsløres lørdag d. 5 juni 1869 på 20 års dagen for grundloven.

Der deltog 10-12.000 mennesker, og festmiddagen hvor der deltog 8000 personer, fandt sted på Hotel Norske Løve. Ved skæbnens ironi kom statuen til at stå omtrent der, hvor byens berygtede kag lå indtil 1799. En kag er en skampæl, og Køges kag befandt sig ovenpå en bygning med fladt tag, så her kunne de formastelige stå til skue for de altid talrige tilskuere. Jeg fandt et eksempel fra 1719, hvor en fattig kone havde stjålet for ca. 2,50 kr. fødevarer. Hun blev dømt til at stå til offentligt skue i 2 dage, hvorefter hun blev udvist af byen. Men også andre afstraffelser fandt sted her, fra piskning til halshugning.

Jo, det var godt at der kom mildere vinde i lovgivningen.

Find vej i Køge og få Historien bag Navnet

Bonuspost 21:

Bag Køge Byhistoriske Arkiv finder du denne bonuspost. Hvis du har fået lyst til at dykke ned i historien bag navnene og de steder du har set undervejs, er arkivet stedet du skal besøge.

Køge Arkiverne

Her finder du over 80.000 billeder fra Køge og en lang række af arkivalier fra personer, institutioner, foreninger og virksomheder i Køge. Alt sammen er med til at tegne et nuanceret billede af Køges historie.

Du er velkommen på arkivet og på vores hjemmeside:
www.koegearkiv.dk

Du kan også finde os her:
facebook: www.facebook.com/koegearkiv
twitter: www.twitter.com/koegearkiv
youtube: www.youtube.com/byhistorikeren

